DEC 3 1918

РІК ЗАЛОЖЕНЯ 1893.
"СВОБОДА"
"LIBERTY"
виходить три рази на тиждень
вівторок, четвер і суботу,
видає
„УКРАЇНСЬКИЙ НАРОДНИЙ СОЮЗ"
83 GRAND ST., JERSEY CITY, N. J.
Всі листи, моні-ордери і чеки треба вписувати на адресу „SVOBODA".

СВОБОДА

ESTABLISHED 1893.
"SVOBODA"
("LIBERTY")
the Ukrainian Newspaper
published three times a week
Tuesday, Thursday and Saturday,
by Ukrainian National Association
at 83 GRAND ST., JERSEY CITY, N. J.
The best advertising medium.
Rates furnished on application.

Урядовий орган Українського Народного Союза — "SVOBODA" — Official organ of Ukrainian National Association.

РІК XXVI. ДЖЕРЗИ СІТИ, Н. ДЖ., субота, 30-го падолиста 1918. Ч. 143. VOL. XXVI. JERSEY CITY, N. J., Saturday, November 30, 1918. No. 143.

КРОВАВА БОРОТЬБА У ЛЬВОВІ.

ПОЛЯКИ ВИМОРДУВАЛИ У ЛЬВОВІ БОГАТО ТИСЯЧ ЖИДІВ.

Президент Вілсон має бути розємчим судією в спорі між Українцями і Поляками.

Нове українське правительство в Києві має характер правительства всеросійського.

ВІСТИ З УКРАЇНИ.

(True translation filed with the Postmaster at Jersey City on November 29, 1918 as required by the Act of October 6, 1917.)

КРОВАВА БОРОТЬБА МІЖ УКРАЇНЦЯМИ І ПОЛЯКАМИ У ЛЬВОВІ.

Поляки вимордували богато тисячів Жидів.

БЕРЛІН, 27. падолиста. — **Львівський кореспондент берлінського „Тагебляту", який виїхав зі Львова дня 24. падолиста, доносить про страшний погром Жидів, уладжений у Львові по занятю міста польськими військами.**

Телеграма сього кореспондента, надана в Бресляв, звучить:

„ВІД ПЯТНИЦІ ЛЬВІВ, ЯКИЙ БУВ ВИДОВИЩЕМ ЗАВЗЯТОЇ БОРОТЬБИ НА УЛИЦЯХ МІСТА, ОПИНИВ СЯ ЗНОВА В РУКАХ ПОЛЯКІВ ПО ЗАВЗЯТІМ ОПОРІ, ЯКИЙ СТАВИЛИ УКРАЇНЦІ, БОРОНЯЧИ МІСТА. ЖЕРТВИ МІЖ ЖОВНІРАМИ І ЦИВІЛЬНИМИ ВИНОСЯТЬ ПОВЕРХ 1.000 ОСІБ. ВЕЛИКА ЧАСТЬ СЕРЕДИНИ МІСТА ЗОВСІМ ЗНИЩЕНА. ПОЧТОВИЙ БУДИНОК ПРЕДСТАВЛЯЄ КУПУ ТЛІЮЧИХ РУМОВИЩ.

„БЕЗПОСЕРЕДНО ПО ЗАНЯТЮ МІСТА ПОЛЯКИ ПОЧАЛИ НИЩИТИ І ПАЛИТИ ЖИДІВСЬКУ ДІЛЬНИЦЮ (жовківську дільницю), **В ЯКІЙ ЖИДІВСЬКІ ЖЕРТВИ ЧИСЛЯТЬ БОГАТО ТИСЯЧІВ ОСІБ.**

„**Улиці застелені спаленими трупами Жидів.** Богато з них згинуло, вискакуючи з розпуки з горіючих будинків, окружених польськими військами. Польські власти заховували ся байдужно і не хотіли видати заряджень, щоби здержати страшну різню. Польські легіони замкнули улиці, ведучі до жидівської дільниці, і спокійно взяли ся рабувати, нищити і палити.

„Польські власти старають ся звернути відповідальність за погроми на зорганізовані банди, хоч є річию загально звісною, що польські терористи не лише одержали великі засоби амуніції, але також відгрожували ся Жидам на случай здобутя Львова".

РОЗЄМ МІЖ УКРАЇНЦЯМИ І ПОЛЯКАМИ.

Обі сторони згодили ся, щоби президент Вілсон був розємчим судією.

ПАРИЖ, 27. падолиста. — **Останні телеграми з Варшави доносять, що нове польське правительство буде складати ся переважно з представників робітників і селян, однак і прочі кляси будуть мати в нім своїх представників. Нове правительство заявило ся за утворенем републики і воно має надію, що зможе запобігти дальшим погромам і здержати небезпеку большевизму.**

Нове польське правительство довело ДО ЗАКЛЮЧЕНЯ РОЗЄМУ МІЖ УКРАЇНЦЯМИ І ПОЛЯКАМИ. ЯК СКАЗАНО, ОБІ СТОРОНИ ЗГОДИЛИ СЯ, ЩОБИ ПРЕЗИДЕНТ ВІЛСОН БУВ РОЗЄМЧИМ СУДІЄЮ. Сей ліберальний крок дає надію на успішне полагоджене справи галицьких Українців.

Богато приятелів Польщі є тої гадки, що коли національна цілість Польщі зістала привернена з признанем її доступу через Вислу до моря, Польща, яка довгий час домагала ся признаня принципу самовизначеня народів, не може противити ся признаню домагань галицьких Українців.

УКРАЇНСЬКЕ ПРАВИТЕЛЬСТВО В ПОВНІЙ ЗГОДІ З АЛІЯНТАМИ.

До Києва мають прибути небаром представники аліянтів.

АМСТЕРДАМ, 26. падолиста. — **Премієр українського кабінету, Гербель, заявив підчас розмови з кореспондентами, ЩО УКРАЇНА Є В ПОВНІЙ ЗГОДІ З ДЕРЖАВАМИ АЛІЯНТІВ, ЯКИХ ПРЕДСТАВНИКІВ МОЖНА НАДІЯТИ СЯ НЕБАВОМ В КИЄВІ, як се доносить телеграма з Києва до „Райніш-Вестфаліше Цайтунг" в Ессен.**

Премієр заявив також, ЩО УКРАЇНА ВІЙДЕ В СКЛАД НОВОЇ РОСІЙСЬКОЇ ФЕДЕРАТИВНОЇ ДЕРЖАВИ.

НОВЕ УКРАЇНСЬКЕ ПРАВИТЕЛЬСТВО МАЄ ХАРАКТЕР ПРАВИТЕЛЬСТВА ВСЕРОСІЙСЬКОГО.

Конгрес селян у Києві висказав привіт Злученим Державам.

ЖЕНЕВА, 27. падолиста. — Російський подорожний, який виїхав з Києва перед тижнем, подає многонадійний звіт про відносини в полудневій Росії. Освободжене зпід німецької неволі позволяє на висказане патріотичних чувств. **Конгрес селян в Києві висказав привіт Злученим Державам.**

Київ находить ся в руках військ, які були зорганізовані в Києві офіцирами з армії ген. Денікіна.

Київське правительство має характер правительства всеросійського. Гетьман Скоропадський втратив вплив.

Українські сепаратисти, Винниченко і Петлюра, робили зусиля, щоби викликати повстанчий рух, і заняли незначними військами місто Бердичів, але київські війска їх звідти прогнали.

Правительства в Омску (на Сибіри), в Катеринодарі (на Кубани) і в Києві ведуть переговори в справі спільної акції. Є загальне змагане до освободженя і відбудованя Росії. Нетерпеливо ожидають прибутя військ аліянтів.

Вісти про останні події на Україні є дуже скупі, неточні, а часто навіть противорічні. В кождім однак случаю треба припускати, що на Україні прийшло до політичного перевороту.

З уступленем німецьких військ з України гетьман Скоропадський, втративши свою головну підпору, втратив і вплив на Україні. І як перед півроком він шукав помочи у німецького правительства, таксамо й тепер звернув він свої очи в сторону реакційного російського правительства, яке заходами ген. Денікіна утворило ся в Катеринодарі (на Кубани). На військах українських оперти ся гетьман Скоропадський не міг, бо вони відносили ся до нього завсіди з недовірєм. Щоби піти на зустріч реакційному російському правительству, гетьман Скоропадський проголосив злуку України з Росією і настановив новий кабінет, зложений переважно з Москалів, надаючи йому характер всеросійського правительства. Побоюючи ся однак, щоби українські партії, які з виїмкою партії дідичів стояли постійно в опозиції до Скоропадського, не перешкодили його плянам, Скоропадський при помочи потайно спроваджених козацьких офіцирів з армії ген. Денікіна утворив собі в Києві московську армію для охорони свого нового правительства.

Що нове всеросійське правительство Скоропадського шукає зближеня до аліянтів, се річ зовсім природна, бо в сей спосіб воно думає удержати ся при власти, а то тим більше, що треба надіяти ся, що війска аліянтів і так небавом війдуть на Україну. Щоби позискати собі прихильників у аліянтів, нове правительство заявило ся за рішучим здавленем большевизму. Треба однак надіяти ся, що аліянти, прибувши на Україну, будуть старати ся війти радше в порозуміне з Українським Народним Союзом, властивим представником українського народу, ніж з новим хоч всеросійським правительством Скоропадського, якого власть є лише тимчасова і опирає ся на багнетах реакційних козацьких військ. Можливе є, що аліянти з огляду на свою теперішну ціль, якою є здавлене большевизму, війдуть з конечности в якесь порозуміне з теперішним правительством в Києві, але такий стан може тривати лише тимчасово.

В РОСІЇ.

(True translation filed with the Postmaster at Jersey City on November 29, 1918 as required by the Act of October 6, 1917.)

Замордоване диктатора Колчака.

ГОНОЛЮЛЮ, 27. падолиста. — Телеграма японської часописи „Ніпу Ті" доносить, що в Токіо, столиці Японії, одержано вістку **про замордоване в Омску адм. Колчака, який був проголосив себе диктатором всеї Росії.**

Адмірал Колчак проголосив себе диктатором цілої Росії перед трома тижнями. Се стало ся безпосередно по увязненю трома офіцирами двох членів директоріяту, який складає ся з пяти членів. Увязнено іменно Авксентієва і Сензінова, які належали до партії уміркованих соціялістів і які противили ся диктатурі адм. Колчака. Офіцирів, які перевели увязнене повисше згаданих членів директоріяту, також увязнено, але відтак по переведеню слідства їх освободжено, бо слідство виказало, що увязнені, Авксентієв і Сензінов, належали до большевицького заговору, який мав на ціли повалити правительство.

Поголоска про протибольшевицьку революцію.

ЛОНДОН, 27. падолиста. — Телеграма з Копенгаген доносить, **що в Росії вибухла протибольшевицька революція.**

Москва має находити ся у военім стані. Чорноморська фльота мала завісити на своїх щоглях царський прапор.

В многих російських містах мало прийти до заворушень серед робітників.

Большевики заняли Псков і Двинск.

ГЕЛЬЗІНГФОРС, 28. падолиста. — Вісти з Естонії доносять, що російські большевицькі війска заняли у вівторок місто Псков, 160 миль на полудневий захід від Петрограду. Що стало ся з російською північною армією добровольців, нема ніяких вістий.

Одержані вісти доносять, що большевицькі війска заняли також місто Двинск та що большевицькі кораблі бомбардують пристань Нарву.

800 полонених большевиків згинуло в дорозі через Сибір.

ВЛАДИВОСТОК 23, падолиста. — До Нікольска (недалеко Владивостока) прибуло 1.321 полонених большевиків на пів мертвих від голоду і недуг. Се останки зі загального числа 2.100 большевиків, яких взяли в полон чесько-словацькі війска в битві коло Самари. Дорога від Урялю до Тихого океану тривала шість тижнів.

Оставші прибули до Нікольска в 40 возах. На поїзді, який привіз полонених, не було жадних засобів поживи ані санітарного уладженя.

З 800 полонених, які не доїхали, трохи розстріляно за те, що хотіли утікати. Деякі з них потерпіли смерть, скакаючи через вікна з поїзду. Прочі згинули з голоду, недуг і умученя.

В НІМЕЧЧИНІ.

(True translation filed with the Postmaster at Jersey City on November 29, 1918 as required by the Act of October 6, 1917.)

Нарада делегатів рад відбудеть ся 16. грудня.

ЛОНДОН, 27. падолиста. — **Дня 16. грудня відбудеть ся в Берліні нарада відпоручників рад робітників і жовнірів,** як се доносить телеграма з Копенгаген.

Ухвали, приняті на федеральній конференції.

БЕРЛІН, 27. падолиста. — Німецька федеральна конференція, в якій брали участь відпоручники всіх німецьких держав, ухвалила слідуючі резолюції:

1. Заходить безглядна конечність співділаня всіх німецьких племен в ціли задержаня єдности Німеччини і поборюваня всяких сепаратистичних змагань.

2. Всі годять ся, щоби можливо як найскорше були скликані народні установчі збори.

3. До часу скликаня народних установчих зборів ради робітників і жовнірів будуть представниками волі народу.

4. Взиває ся, щоби адміністрація держави працювала з як найбільшим поспіхом в ціли запевненя тимчасового мира.

Др. Сольф мав уступити.

ПАРИЖ, 27. падолиста.—Др. В. Сольф, німецький міністер загр. справ, має небавом уступити, як се вказує перебіг нарад на конференції відпоручників німецьких держав, яка відбула ся в Берліні, як се доносять вісти з Берна.

Др. Сольф мав вже в дійсности уступити, як се доносять телеграми з Ціріху.

Телеграми з Берліна доносять, що в понеділок прийшло в Берліні до великих демонстрацій проти конференції, а передівсім проти д-ра Сольфа і Матіяса Ерцбергера.

Демобілізація німецької армії.

ПАРИЖ, 27. падолиста.—Всі німецькі жовніри, з виїмкою кляси з рр. 1898 і 1899, будуть в можливо як найкоротшім часі звільнені зі служби військової. Сі дві кляси задержить ген. Гінденбург під оружєм так довго, як се буде вважав за відповідне.

Такі вісти надійшли до третої армії американської.

Німеччині грозить протиреволюція.

АМСТЕРДАМ, 26. падолиста. — Ген. Марвіц, бувший адютант цісаря Вільгельма і командант німецької армії під Верденом, прибув на чолі сильної армії до міста Трір і, як здаєть ся, робить приготованя до противреволюції в Німеччині, як се доносить вістка з Берліна, датована дня 21. падолиста.

Німеччина віддала вже 114 підводних лодок.

ГАРВІЧ (Англія), 27. падолиста. — Нині піддало ся аліянтам 27 німецьких підводних лодок. Від початку перемиря до тепер Німеччина передала аліянтам 114 лодок.

Ген. Макензенови відобрано 69 міліонів марок.

ЦІРІХ, 25. падолиста. — Ген. Макензен, бувший командант німецьких військ в Румунії, повертаючи до Берліна, віз 69 міліонів марок в золоті і банкнотах (17,250.000 долярів), як се доносить „Авгсбургер Цайтунг" з Баварії. Члени його штабу везли великі засоби поживи для своїх родин.

Патруля на зелізничій стації відобрала їм все, як доносить часопись, а власти у відповідь на їх зажалене заявили, що патруля поступила зовсім правно, бо вона здогадувала ся, „що сі річи походять з крадежи".

Просять президента Вілсона в гостину.

КОПЕНГАГЕН, 27. падолиста. — Німецьке правительство запросить президента Вілсона, щоби він загостив до Німеччини підчас свого побуту в Европі, як се доносить берлінська часопись „Льокаль Анцайгер".

Аліянти рішили домагати ся видачі бувшого німецького цісаря.

ЛОНДОН, 26. падолиста. — **Англійська прокураторія рішила, що аліянти мають право жадати від Голяндії видачі бувшого німецького цісаря.**

Бувший кронпринц хоче повернути до Німеччини.

ЛОНДОН, 27. падолиста. — Бувший німецький наслідник престола, кронпринц Фрідріх Вільгельм, заявив, що має намір повернути назад до Німеччини, „коли буде вже безпечно і коли всі революції проминуть", як се доносить нинішна телеграма з Гаги до „Дейли Мейл".

В ПОЛЬЩІ.

(True translation filed with the Postmaster at Jersey City on November 29, 1918 as required by the Act of October 6, 1917.)

Масакра Жидів в Польщі.

БЕРНО, 27. падолиста. — Достовірні наочні свідки, які щойно повернули з Польщі, оповідають **про масову масакру жидівських мущин, женщин і дітий польським населенем у Варшаві і в західній, середній та східній Галичині. Різня і рабунки, яких допускають ся Поляки на жидівськім населеню, дійшли до таких розмірів, що вони перевисшують російські погроми і турецькі масакри Вірмен. Польські власти заховують ся або пасивно або викликують масакри.**

Маєтки вартости богато міліонів долярів зрабовано або знищено. Тисячі жидівських родин лишили ся без даху. Все те стало ся лише тому, що Жиди домагали ся для себе політичної рівноправности. Заки розпочали ся масакри, польські власти розоружили всіх жидівських жовнірів. З тої причини Жиди були позбавлені всякої самооборони.

Надужитя Німців у східній Польщі.

БЕРНО, 27. падолиста. — В польських кругах у Швайцарії одержано вісти про надужитя, яких допускають ся німецькі жовніри у східній Польщі.

Німецькі жовніри рабують і палять здовж дороги, якою повертають домів, та жорстоко обходять ся з мешканцями. З діткнених сторін надійшло богато протестів до варшавського правительства.

В АВСТРІЇ.

(True translation filed with the Postmaster at Jersey City on November 29, 1918 as required by the Act of October 6, 1917.)

Суд над виновником війни.

ЛОНДОН, 28. падолиста. — **Віденське правительство має намір поставити перед суд всі особи, які спричиняли війну, включаючи гр. Берхтольда і гр. Черніна, бувших міністрів загр. справ,** як се доносить телеграма з Копенгаген.

Бувший цісар Карло, австрійські архикнязі і деякі генерали мають бути також поставлені перед суд, додає таса телеграма.

В ІТАЛІЇ.

(True translation filed with the Postmaster at Jersey City on November 29, 1918 as required by the Act of October 6, 1917.)

Папа хоче покинути Рим.

ЛОНДОН, 27. падолиста. — Телеграма з Риму до „Дейли Нюс" доносить, що ходить чутка, **що папа Венедикт по мировій конференції має намір опустити Рим.**

Доносять, що на таке рішене зі сторони папи могли вплинути отсі дві причини: або страх перед большевизмом або жадане італійського правительства.

В ЧЕХІЇ.

(True translation filed with the Postmaster at Jersey City on November 29, 1918 as required by the Act of October 6, 1917.)

Чехо-Словаки мобілізують ся.

АМСТЕРДАМ, 26. падолиста. Чесько-словацький департамент народної оборони змобілізував чинних резервістів з років 1895 до 1899 включно і зарядив, щоби всі мущини у віці до сорок літ, які находять ся під оружєм, позістали у військовій службі, як се доносить телеграма з Праги, датована в пятницю.

'SVOBODA' (LIBERTY)

The Ukrainian newspaper published three times a week: Tuesday, Thursday, and Saturday by Ukrainian National Association at 83 Grand Street, Jersey City, N. J.

ESTABLISHED 1893

JOSEPH STETKEWICZ, Chief editor.
ANDREW SAWKA, Business manager.

Entered as second-class matter March 30, 1911, at Post Office at Jersey City, N. J., under the Act of March 3, 1879.

Acceptance for mailing at special rate of postage provided for in section 1103, Act of October 3, 1917, authorized, July 31. 1918.

SUBSCRIPTION: United States:		ПЕРЕДПЛАТА: в Злучених Державах:	
1 year	$3.00	на рік	$3.00
6 months	$1.75	на пів року	$1.75
3 months	$1.00	на 3 місяці	$1.00
to Jersey City and to foreign countries:		В місті Jersey City і за границю:	
1 year	$3.50	на рік	$3.50
6 months	$2.00	на пів року	$2.00
3 months	$1.25	на 3 місяці	$1.25
Single copy 3 cents.		Поодинoке число 3 центи.	

За кожду зміну адреси платить ся 10 центів.

Адреса: SVOBODA, 83 Grand Street, Jersey City, N. J.
Число телефону 498 Montgomery.

Всі моні-ордери і чеки треба виписувати на адресу "Svoboda".
При висиланю замовленя належить долучити моні-ордер або чек.

За всі оголошеня поміщувані в „Свободі" редакція не відповідає.

AMERICAN ASSOCIATION OF FOREIGN LANGUAGE NEWSPAPERS MEMBERSHIP LABEL

З У. Н. КОМІТЕТУ.

Отсим повідомляеть ся український загал, що **вже отворено Інформаційне Бюро У. Н. Комітету у Вашінгтоні,** яке остае під проводом заступника голови У. Н. Комітету, **д-ра Кирила Д. Білика.**

Задачею Бюра є подавати інформації американському правительству і представникам аліянтських держав у Вашінгтоні, стояти в постійнім контакті з У. Н. Комітетом і в зносинах з українським загалом в Злучених Державах та з українськими делеґаціями в Парижи.

Бюро тимчасово містить ся в Капітолю, в офісі конґресмена Геміля, а в короткім часі, як буде потреба, перенесеть ся до свого власного офісу.

Адреса Бюра така:

INFORMATION BUREAU OF THE UKRAINIAN NATIONAL COMMITTEE,
U. S. Capitol, c. o. Hon. James A. Hamill, M. C.
WASHINGTON, D. C.

Таксамо письма до д-ра К. Д. Білика треба посилати на сю адресу.

Зноваж письма, які звернені безпосередно до У. Н. Комітету, треба адресувати так:

UKRAINIAN NATIONAL COMMITTEE,
217 E. Sixth Street, New York City.

Ню Йорк, дня 28. падолиста 1918.

Український Народний Комітет.

ЩО ДІЄТЬ СЯ В ГАЛИЧИНІ?

Нашим читачам вже звісно, що дня 24. жовтня с. р. відбулись у Львові українські установчі збори, в яких взяли участь не лише представники Галичини (східної), але й української части Буковини та угорської Руси, Сі установчі збори проголосили ті три краї самостійною українською державою, яка признає покищо тільки міжнародну мирову конференцію. Львівські установчі збори були би без сумніву заявились за злукою сеї нової української держави з київською Україною, однак не заявились ще тому, що Україна ще була в німецькій неволі, під німецькою війсковою окупацією, а також і з тої причини, що галицька Україна хоче мати свою мирову делеґацію в Парижи, яка би не лише станула в обороні свого краю, але також і цілої України.

Нема сумніву, що східна Галичина і північна Буковина вже творять одну цілість, а з угорською Русию навязують ся щораз тіснійші звязи.

Власть в тій новій українській державі остае в руках львівської Української Народної Ради, яка є тимчасовим українським правительством.

Як звісно, У. Н. Рада обсадила цілу східну Галичину своїми війсками аж по ріку Сян, а також українську часть Буковини. Українські війска — се найімовірнійше ті українські жовніри, що були на фронті в бувшій австро-угорській армії і вже вернулись домів, а також добровольці, які на перший поклик У. Н. Ради з усіх сторін краю поспішили під український прапор боронити свій край перед ворогами, якими тепер вже є для української Галичини і Буковини тільки Поляки.

Занявши цілу східну Галичину і північну Буковину, українські війска не йшли дальше, а стояли на границі і боронили свого краю.

При кінци жовтня, кілька днів перед повстанем українського народу проти польської неволі, львівське „Діло" помістило статю під заголовком **„Оборона",** яка кінчить ся так:

„Однак коли би мимо однодушного протесту наших народних мас при останнім закінченю війни щойно висвободжена з неволі Польща простягала руку, щоби анектувати українську землю — то в тій хвили будуть готові не лише наші душі, не лиш наші моральні сили, а також і наші тіла, наші матеріяльні засоби.

„Будемо боронити ся.

„Будемо боронити ся всіми способами, які можемо мати до розпорядимости: стане до боротьби наше селянство, робітники, міщани, наші сини і батьки, котрі вернуть зі всїх фронтів, наше загартоване воєнною недолею жіноцтво. Будемо боронити ся всіми орґанізаційними і технічними способами, яких нас навчила теперішна страшна хвиля.

„Минули і не вернуть ся ті часи, коли о нещасливій нашій земли і нашім народі можна було рішати без нас і проти нас.

„Душу і тіло ми положим за нашу свободу!"

*

Однак Поляки не зрікли ся своїх претенсій до пановання над нашим старим краєм. **Вони не могли** погодитись з гадкою, аби галицька Україна була вільна. **Вони хотіли** дальше держати її в неволі.

Длятого нападали на українські війска **від заходу**, від ріки Сяну, а у Львові, де є значне число Поляків, утворили свої леґіони, щоби захопити столицю галицької України у свої руки.

Були вісти, що Поляки заключили з Українцями перемирє на кілька днів, а потім з ними вели у Львові переговори. Що з тих переговорів вийшло, не знати, однак з дотеперішних вістий виходило би, що на заході над рікою Сяном Українці держать ся добре перед польським напором і перемиську твердиню мають у своїх руках.

Не повело ся Українцям в останних днях тільки у Львові, де — як доносять телеґрами — вшехполяки зорґанізували свої леґіони і вспіли заняти місто по довгій боротьбі на улицях міста. Ся боротьба коштувала 1000 жертв в людях. Опісля вшехполяки мстились за первісну українську побіду на Жидах і як царські чорні сотні нападали на жидівські части міста, різали людий і нищили їх майно. Кореспонденти з Европи кажуть, що ті погроми вшехпольські були страшнійші від тих, яких допускались царські чорні сотнів Росії. Тисячі Жидів, мущин, жінок і дітий убила в зьвірський спосіб розбішена дика вшехпольська банда.

Кождий Українець тепер питаеть ся: Що буде дальше з Львовом?

На се відповідь є така: Як Поляки дійсно заняли тільки Львів у східній Галичині, то Українці облогою змусять їх до здачі і уступленя з галицької столиці.

Міліони українських селян в Галичині боронять своєї рідної землі перед горсткою польських наїзників і галапасів і вірмо, що оборонять її та, що 577-лїтна ляцька неволя скінчить ся раз на все.

ВОЛЯ НАРОДУ, ЧИ ВОЛЯ ПАНА СІЧИНСЬКОГО?

(Справа, на яку американські Українці мусять дати відповідь).

Як приглянутись політиці пана Січинського в його намірі, щоби Дмовский або Падеревский разом з ним накинули галицькій Україні плебісцит, то **ціла програма тої політики представляла би ся так:**

1. Насамперед пан Січинський зійдеть ся з вшехполяком Дмовским чи там Падеревским на спільну нараду, на якій оба вони яко представники двох народів ухвалять „спільну акцію" в справі національної приналежности Галичини.

2. Пан Січинський, по своїй думці, мав би з Дмовским або Падеревским наказати чи поручити Українцям і Полякам в Галичині здержати війну (як звісно, **Українці** стоять на границі **і на польську землю не нападають, а Поляки** стоять теж на границі, але **нападають на землю українську;** отже по справедливости треба би тільки **нападаючих** здержати від війни, бо нема на сьвіті такого права, аби перечило комунебудь **боронитись),** а справу національної приналежности Галичини (східної) віддати до рішеня під плебісцит.

3. В той спосіб пан Січинський і пан Дмовский або Падеревский мали би сказати Українцям з Галичини, Буковини й угорської Руси, що вони не мають права скликувати своїх установчих зборів; ані проголошувати на тих зборах східної Галичини за українську державу разом з Буковиною й угорською Русию; ані установляти Української Народної Ради у Львові яко свого народного правительства; ані боронити тої української держави на її границях перед нападаючими Поляками, — бо ще не знати, чи до східної Галичини мають право Українці чи Поляки. Покищо та справа ще не є дозріла; східна Галичина є спірною територією і для рішеня сяк або так, то є, чи той край український чи польський, можна рішити аж спеціяльним загальним голосованем, то є плебісцитом, під наглядом невтральних держав.

4. Се значить, що пан Січинський і пан Дмовский або Падеревский мали би уневажнити постанову львівських установчих зборів, які проголосили, що східна Галичина є українська та утворили з неї українську державу під кермою Української Народної Ради яко українського народного правительства.

5. Се дальше значить, що пан Січинський і пан Дмовский або Падеревский мали би заборонити Українцям тримати на галицькій Україні свої війска. На його гадку, Поляки в західній Галичині можуть мати свої війска, бо то польська земля, а Українці в східній Галичині не моглиб держати своїх війск, бо то земля спірна, українсько-польська, а не українська. Аж як би плебісцит випав в користь Українців, то, на гадку пана Січинського, Українці мали би аж тоді право тримати там своє війско, а Поляки не мали би вже права нападати на східну Галичину.

6. Аби сповнити волю пана Січинського і пана Дмовского або Падеревского, Українці у східній Галичині повинні розвязати Українську Народну Раду; повинні зложити оруже; не мати ані одного українського жовніра, таксамо як то було під Австрією, — поки плебісцит під наглядом чужих, невтральних держав не викаже, чи український нарід має до східної Галичини яке право, і чи має яку підставу творити там своє війско і боронити той край перед війсками польськими.

*

Сього, що роблять Чехи, Мадяри, Поляки, Німці, Румуни і инші народи бувшої Австро-Угорщини, сповняючи засаду президента Вілсона, що народи самі мають рішити про свою долю, — на погляд пана Січинського **не можуть робити галицькі Українці.**

Инша річ Чехи, або Мадяри, або Поляки, гадає пан Січинський. Вони можуть собі скликувати свої установчі збори, можуть творити свої війска і т. д., але галицькі Українці до того не мають права. Вони, гадає пан Січинський, не мають права ані скликувати своїх установчих зборів ані мати своє війско, ані тримати його над рікою Сяном і боронити східної Галичини, — бо ще нема доказу, чи східна Галичина цілком напевно належить до українського народу. Можливо, що ні. Треба се аж порішити плебісцитом.

Инші народи можуть мати право самоозначеня, але Українці ні.

Чому?

Чому? — питаємо.

Чому? — спитаеть ся пана Січинського кождий Українець і кожда Українка в Злучених Державах, в Канаді, в Бразилії, на Буковині, в угорській Руси, на Україні, на Кавказі, в центральній Азії, на Сибіри і в Австралії.

Чому?

Що пан Січинський на се відповість?

Льоґічно його відповідь є тільки одна:

— Бо я, Мирослав Січинський, так кажу і така була ухвала на моїх вічах!

Ухвала установчих зборів у Львові не важна, а се з тої причини, що пан Січинський на неї не годить ся і хоче разом з паном Дмовским або Падеревским її змінити.

Чому?

Тільки тому, що він так і так, повідає, ухвалено на його вічах!

Східна Галичина мусить мати плебісцит і конець! Инакше не може бути!

*

Тепер кождий бачить виразно, що тут проти себе станули дві сили:

З одної сторони стоять львівські українські установчі збори, львівська Українська Народна Рада і галицько-українські війска, — а з другої сторони воля пана Січинського і резолюції з його віч.

Пан Січинський признає тільки свою волю і свої резолюції і на тій підставі нібито в імени галицької України зробив вшехполякам пропозицію для „спільної акції", щоби його воля і його резолюції побідили, а постанова українських установчих зборів і війска українські аби були усунені тим резолюціям з дороги.

Пан Січинський з тим не криеть ся, бо написав се публично в ґазеті під назвою „Народна Воля".

*

Як „Свобода" скаже, що пан Січинський не має права на спілку з вшехполяками розпоряджатись старим краєм, то пан Січинський підносить голос і так повідає:

— А ви австрофіли! а ви ґерманофіли! а ви бізнес-патріоти! а ви буржуї! Відки ви маєте право мішатись до того, що я роблю? Я заступаю цілий нарід; я маю „Федерацію" на цілі Злучені Держави, отже я маю право говорити в імени цілого народу! Нарід ухвалив мені резолюції і я поступаю після тих резолюцій, значить, сповняю волю народу!

Однак ми є певні того, що ані пан Січинський не має права говорити іменем цілого українського загалу, ані те, що він говорить, не є волею загалу.

Старий край не потрібно про се питати, бо він свою роботу вже зробив і показав ділом, яка його воля. Нарід старого краю скликав установчі збори, проголосив Галичину східну, українську часть Буковини і угорську Русь українською державою; вибрав Українську Народну Раду, яка править тою державою і яка має українські війска для її оборони.

Се є воля старого краю.

А яка воля українського народу в Злучених Державах?

„Свобода" вірить, що воля українського народу є такасама як воля старого краю, ані дрібки не відмінна.

* * *

Але пан Січинський каже, що так не є, бо він має резолюції, що український нарід в Злучених Державах жадає плебісциту. Тому він, каже, хотів разом з вшехполяками ті резолюції перевести в жите. Змінити тої політики, каже він, не може, бо його обовязком є триматись резолюцій, які висказують волю народу.

Як пан Січинський так справу ставить; як він на підставі своїх резолюцій спихає свою вину за свій великий промах політичний на український загал, **то тепер нема иншої ради, але загал мусить забрати слово.**

А передівсім ті, на котрих пан Січинський покликуєть ся або може покликуватись, що стоять за його політикою. Отже нехай тепер ті Українці, що ухвалили резолюції для пана Січинського, щоби старав ся о плебісцит для галицької України, **заявлять публично в ґазетах, що вирікають ся тих резолюцій, а тримають з постановами українських установчих зборів у Львові з дня 24. жовтня с. р.**

Нехай тесаме зроблять **члени „Федерації",** як ще які до неї належать, бо пан Січинський в першій мірі на них покликуєть ся.

Нехай се заявлять також **члени Українського Робітничого Союза,** бо через те, що орґан У. Р. Союза, „Народна Воля", підпирає політику пана Січинського, він міг би казати, що всі члени У. Р. Союза є за тою політикою.

* * *

Як вони се зроблять, то пан Січинський не буде міг говорити, що за його політикою стоїть загал.

Тоді пан Січинський мусить признати, що він зі своєю політикою стоїть сам один і буде змушений її відкликати; він буде змушений направити шкоду, яку зробив для старого краю, і буде змушений піддати ся волі народу, та як буде ще вести яку політику, то вже не буде робити на власну руку з вшехполяками, але з українським народом. Буде радитись українського народу і слухати його, а не розказувати йому і накидати свою волю.

Тоді також вшехполяки і польська шляхта не зможуть говорити в Парижи, що Українці в Злучених Державах заперечили українським установчим зборам у Львові рішати про долю східної Галичини, а Українській Народній Раді правити Галичиною і українським жовнірам боронити Галичини, але заявили, що се спірна українсько-польська територія, про яку не можна рішати без плебісциту.

Бо тоді можна буде Полякам на се відповісти, що в Злучених Державах **нема ані одного Українця,** котрий би таке говорив.

Тож до діла! З направленем лиха треба спішитись!

А ті, що се зроблять, нехай памятають, що роблять се не для „Свободи", а для свого рідного краю, і тому нехай не отягають ся з голосним виявленем своєї волі!

ЖЕРТВИ НА ФОНД ДЛЯ ОБОРОНИ ГАЛИЧИНИ.

На зборах Ширшого У. Н. Комітету, на котрих вибрано У. Н. комітет, отсі присутні члени зложили слідуючі жертви яко основний даток на **Фонд для оборони Галичини:**

1.	о. Петро Понятишин, Нюарк, Н. Дж.	$ 15.00
2.	о. Микола Підгорецький, Ню Йорк, Н. Й.	10.00
3.	о. Олександер Павляк, Йонкерс, Н. Й.	6.00
4.	Др. Кирило Д. Білик, Вашінгтон, Д. К.	5.00
5.	Дмитро Капітула, МкАду, Па.	5.00
6.	о. Дмитро Хомяк, Скрентон, Па.	5.00
7.	Михайло Беля, Скрентон, Па.	5.00
8.	о. Роман Залітач, Гартфорд, Конн.	5.00
9.	Григорій Заячківський, Філядельфія, Па.	5.00
10.	Семен Ядловський, Джерзи Сіти, Н. Дж.	5.00
11.	Марія Білик, Шікаґо, Ілл.	5.00
12.	Константин Кирчів, Джерзи Сіти, Н. Дж.	5.00
13.	Андрій Стефанович, Ембрідж, Па.	5.00
14.	Михайло Петрівський, Ст. Луїс, Мо.	5.00
15.	Микола Росолович, Філядельфія, Па.	5.00
16.	Осип Стеткевич, Джерзи Сіти, Н. Дж.	5.00
17.	Василь Гришко, Скрентон, Па.	3.00
18.	Андрій Савка, Джерзи Сіти, Н. Дж.	3.00
19.	Іван Боросевич, Філядельфія, Па.	2.00
20.	Володимир Лотоцький, Ню Йорк, Н. Й.	2.00
21.	Омелян Рекрут, Провіденс, Р. Ай.	2.00
22.	Петро Задорецький, Ню Йорк, Н. Й.	1.00
23.	Іван Добрянський, Ню Йорк, Н. Й.	1.00
	Разом	$110.00

Зібрану суму передано касієрови У. Н. Комітету, о. Миколі Підгорецькому, на котрого адресу просить ся отсим посилати дальші жертви на **Фонд для оборони Галичини.**

Жертви будуть постійно оголошувані в українських часописях.

Посилки адресувати так:

REV. NICHOLAS PIDHORECKY,
22 E. Seventh Street, New York, N. Y.

Український Народний Комітет.

ПРИЧИНИ НАШОЇ БІДИ.

(Допись з Монесен, Па.).

Причин біди нашого робітника є немало. Причини є двоякі: безпосередні і посередні. За безпосередними причинами треба шукати серед робітників, а за посередними деинде.

До причин посередних належать: брак землї, брак фабричного промислу і добрих заробітків та високі податки. До причин безпосередних належить темнота та непорадність наших чорноробів. Одних причин нащ робітник не може безпроволочно усунути, а другі може усунути.

Щоби здобути землю і зменьшити податки, мусять всі робітники в цілій державі, без огляду на народність, домагати ся зміни рільництва і законів, викупу панських ґрунтів державою та заведеня так званого проґресивного ґрунтового податку, то є: податку не від ґрунту, але від доходу з нього.

Щоби позбути ся темноти, наш робітник чи селянин може се зробити легко при помочи школи і просьвітних товариств. Кождий чоловік, без огляду на осьвіту, має видатки конечні і неконечні, або непотрібні. Конечні видатки — се податки, справлене господарських знарядів і т. п. А неконечні видатки — то процеси, хрестини, весіля і ріжні оказії, котрі руйнують нашого робітника чи селянина матеріяльно. З сего найбільше скористає нотар Жид, адвокат Поляк та польський посіпака, бож наш робітник чи селянин, не маючи гроша, мусить зазичитись у Жида або у Поляка, за що платить величезну лихву. Средством проти лихви є лиш один лік, а то: наш поступ. Закладаймо свої власні каси, бо їх тут ще не маємо, де наш робітник міг би затягнути позичку на легкі сплати і не на високий процент.

У нас в ріднім краю вже так було. В Галичині кредитові товариства росли як гриби по дощи, але і в них не було доволі гроший, бо наш робітник чи селянин до своєї каси не мав довіря. Він так сердега зріс ся з Жидом, що годі було його з ним розлучити. На се я міг би дати богато примірів, навіть з власного переконаня, зі своїх родичів та кревних.

У нас в ріднім краю і тут в Америці ми тримаємо ся ще старих звичаїв. Приміром весїле тягнеть ся по кілька днів, а то лиш на велику страту. З сего скористає ніхто инший як Жид та чужі, а ми через те закопуємо себе до гробу. Ми чомусь не можемо вже раз викорінити зпоміж себе того алькоголічного напою, а ґостити ся чаєм, кавою і овочевими напоями. Заощаджений в той спосіб гріш можна вложити до каси, або закладати крамниці кооперативні, або видати на осьвіту. Таким робом ми спомагали би самі себе, а не чужинців.

В рідним краю наші люди якось більше стреміли до таких діл, якось ліпше і скорше пізнавали і розуміли таку річ. Але тут ані сьвітська інтеліґенція ані духовенство, ані робітництво, ані жадна запомогова орґанізація про се не думали і ще й нині не думають.

Всі наші українські партії стремлять до того, як в рідним краю так і тут в Америці, щоби визволити наш нарід з польської та московської неволі і здобути йому такі права, щоби він міг самостійно правити і рядити собою. До сего йдуть всі наші народні партії, тільки кожда партія иншими дорогами. Доси так бувало, що всі наші партії черпали свою силу до боротьби з ворогом таки з самого народу, з його невдоволеня і великої кривди, яку роблять нам наші вороги. З досьвіду знаємо, що тільки тоді поступає наша слушна справа вперед, як народні провідники йдуть з народом. Коли провідники зійдуть з правої дороги, то вони старають ся потягнути за собою тих людий, які поставили їх собі за провідників. Звичайно так буває, що люди вірять своїм провідникам і тому не контролюють їх роботи. А се у нас робить ся постійно, бо наш загал мало просьвічений і необзнакомлений з такою політикою. Так діяло ся в рідним краю, так діеть ся і тут у нас в Америці. Сьвітські провідники в одну сторону, духовенство в другу сторону, большевики (українські жиди) в трету сторону, а з сего наш загал на самім заді лишив ся.

Українська родино! Орґанізація, поступ і осьвіта — то є лік, то є рецепта на нашу біду.

Іван Климащко.

КАЦАПСЬКІ-ПРЕТЕНСІЇ.

У часописи „Вунсокет Кол" (з 19. с. м.) читаємо:

Карпатороси з Вунсокет, Провіденс, Менвіл, Потокет, Сентрал Фолс і Валей Фолс (в стейті Род Айленд) на вічу, яке відбуло ся у Вунсокет в неділю (17. с. м.), ухвалили меморіял, який підписали визначні делегати на вічу і вислали до президента Вілсона, домагаючи ся, що „на мировій конференції вони повинні мати репрезентацію, а коли буде поділ земель, вони повинні мати своє власне місце по обох боках карпатських гір, з своєю власною републикою. Вони не повинні бути поглочені ніяким иншим народом, славянським або польським".

На тім вічу президував о. Віктор К. Козубов, парох карпаторосійської православної церкви в Менвіл.

Віче висловило неподільну льояльність президентови Вілсонови, правительству Злучених Держав, правительству стейту Род Айленд і міським властям Провіденс, Потокет, Сентрал Фолс, Вунсокет і Менвіл. В меморіялі висловлено подяку президентови Вілсонови і американському народови за уділену поневоленим народам в Европі поміч.

В меморіялі сказано, що „Карпатороси, які стояли за злукою з російським народом і за демократією, потерпіли під німецьким і угорським ярмом більше, ніж яканебудь инша нація", і мольбою зібраних Карпаторосів є, що Злучені Держави не забудуть їх на мировій конференції та допоможуть їм мати там свого відпоручника.

Віче Карпаторосів одноголосно заявило, „що по обох боках Карпат у східній Галичини, східній Буковині і північній Угорщині весь нарід є Москалі".

Меморіял взиває: „Карпаторосійське віче урочисто протестує проти основаня української держави в полудневій Росії і східній Галичині, бо коли так зробить ся, то аліянти сповнять домагане німецьких бажань, аспірацій і цілий, а се в недалекій будучности доведе до конфлікту між поділеними націями, які безперечно будуть домагати ся інтервенції чужих держав".

Меморіял наводить, що „на початку німецької війни 30.000 Карпаторосів страчено, 80.000 запроторено до вязниці, а около 500.000 втікло до Росії. Тисячі є нині в арміях аліянтів. Із усіх Славян вони є нашими (американськими) найліпшими славянськими горожанами. Їх сини вступають до нашого американського християнського сьвященства (?), до промислового житя і до всього, що є вповні американське".

В тій справі ми дістали від наших читачів з Вунсокет три дописи, які понизше наводимо.

I.

Хвальна Редакціє! Прошу помістити в „Свободі" статю про Карпаторосів, що вони мали мітінг і протестують проти Українців у східній Галичині. Добре би було, щоби ся статя була поміщена у „Свободі" для всього українського загалу в Америці, а переважно у стейтах Нової Англії, аби наші люди знали, що ті запроданці українського народу не сплять, але свою підлу роботу пускають у сьвіт і баламутять президента Вілсона, що у східній Галичині нема Українців, але Великороси. — З поважанем

Дмитро Бойко.

II.

Хвальна Редакціє! Я низше підписаний засилаю отсе кацапське хрунівство, яке нині подибую в місцевій часописи „Ді Вунсокет Кол". Тут в сій місцевости, як і в цілій нашій околиці, заледви назбирало би ся з півтретя наших запроданців-кацапів, які походять з нашої України і яких виховала українська мати. Задля бувшого царя Ніколая і його клятих рублів наші зрадники вирекли ся своєї рідної матери і тепер шкодять не тільки українській справі, але і своїм рідним братям. Український нарід готов в кождій хвилі пімстити ся за зраду і прогнати кацапську заразу зпоміж себе туди, куди пійшов кацапський покровитель цар Ніколай, бож за царем їм дорога, а не до Галичини! — З поважанем

Лука Самборський.

III.

Кацапська шайка відбула минувшої неділі потайне віче десь там, де цигани ночують, так що ніхто з Українців про се не знав. Але мені вдало ся у вівторок взяти до рук часопись „Вунсокет Кол" і переглянути, чи нема там дещо інтересного про наш нарід. І справді, бачу статю, як кацапський батюшка з Менвіл вляную границї для Карпаторосії. Тому батюшкови приснило ся, що Карпати належать до кацапів, тож давай скликувати тайні віча, яким би то способом зробити всіх кацапиків Карпаторосами. І от маєте чорне на білім: Ми, вироднї сини і запроданці українського народу, вносимо протест до президента Вілсона, що маємо належати до неділимої Росії, бо ми є і будемо Карпаторосами, а не Українцями.

Як я сей протест перечитав, то мені з дива не може вийти, де тут взяли ся Карпатороси, коли я їх тут ніде ані одного не здибав. Я можу сказати від себе і від всеї публики української, що на цілий Род Айленд стейт ніхто не чув нічого за Карпаторосів. Мені з голови не може вилїзти, як кацапи з Товстого могли перехрестити ся на Карпаторосів. Ніщо инше, лише батюшка так їх накрутив і обдурив.

Коли настав так горячо вижиданий день завішеня оружа, то дзвони били без перестанку, фабрики гуділи, нарід висипав ся на улиці, витав один другого, паради відбували ся. Українці підносили свій синьо-жовтий прапор і лунав голос: „Най живе Україна! Най живе Український Народний Союз! Най живе република поневоленого народу! Хай живе дух людський в любві во вік!" Підчас сеї загальної радости наші Юди по закутках тиснули ся і завше говорили: „Коби то настав в Росії знова цар, то ми би ще воскресли". Ганьба вам, кацапська голото! Встид вам великий межи народом, бо ви не маєте нїде ока. Цар вас не спас і не спасе вас ваша культура кацапська, бо зрадниками цілий сьвіт бридить ся. Не вам, дурисьвіти і брехуни, обманути чоловіка такої міри, як улюблений цивілізованим сьвітом президент Вілсон. Не обдурите ви і американського народу, котрий гордить ся своїм демократизмом і не мав та не має нічого спільного з царськими рабами.

А тепер слово до Вас, дорогі родимці зі стейту Род Айленд! Берім ся дружно до діла, най кацапська гниль не переступає нам дороги. Ми, сини України, будемо разом боротися і словом і ділом, поки нам сил стане! Гей же, українські діти, до роботи, а напевно наш синьо-жовтий прапор засіяє над Киевом і Львовом! Кличмо ся на віча і радьмо ся, аби не було запізно!

Інтересований.

ПАН СІЧИНСЬКИЙ НЕ МАЄ ЩАСТЯ.

Пан Мирослав Січинський не має щастя.

I.

Зорганізував „Федерацію Українців в Злучених Державах" — розпала ся.

II.

Зорганізував „Українську Соціялістичну Федерацію в Злучених Державах" — збольшевичилась.

(А є пословиця: Не їдь на двох конях! Сю осторогу повинен був пан Січинський памятати, як сїдав на дві „федерації").

III.

Заложив пан Січинський дневник „Робітник"; купив для нього машини; настягав шерів для матеріяльної сили, — тай по дневнику. Вже виходить яко тижневник.

IV.

Заложив пан Січинський газету тижневу „Народ", тай скоро пійшла спати.

V.

Переміняв її потім на дневник, який мав зачати виходити дня 1. січня 1918. Від того часу вже далї рік, а дневник ані ду-ду. Навіть яко річник не показуеть ся на Божий сьвіт.

VI.

Приступив пан Січинський до „юнії середної Европи", — розпала ся.

VII.

Запивав любов до пана Падеревского і пана Дмовского, — любов погасла, лиш сумні наслідки остали ся.

VIII.

Робив спілку з Угрорусом п. Жатковичем, — спілка розлетїлась.

• • •

Тепер пан Січинський пробує це щастя з „другим" „соймом" і з Українським Робітничим Союзом, котрого ґазету „Народну Волю" переняв для своєї „політики".

В короткім часі покажеть ся, що пан Січинський зробить з тим нібито „соймом" і з „Народною Волею"...

Передплачуйте „СВОБОДУ"! Передплачуйте „СВОБОДУ"!

НАЙСТАРШОЮ І НАЙБІЛЬШОЮ УКРАЇНСЬКОЮ ҐАЗЕТОЮ В АМЕРИЦІ Є „СВОБОДА". Вона виходить вже 25 років, отже чверть сотки літ; вона є одинокою ґазетою, що лишила ся дотепер з ріжних видавництв, закладаних на початку нашої іміґрації в Америці.

По 4 роках і 3 місяцях кровавої різнї і руїни приходить до знищеної Европи Ангел Мира.

СТАРА ЕВРОПА І АМЕРИКА.

Стара Европа має у себе богато засніділости й упереджень, але тепер вона богато може навчитись від молодої Америки.

Казав німецький поет Гете:

America, du hast es besser, als unser Continent, das alte...
Dich stoert nicht im Innern
Zu lebendiger Zeit
Unnitzes Erinnern
Und vergeblicher Streit.

По українськи се значить:

Америко, у тебе лїпше ніж у нас, на старім континентї... У хвилях повного житя тебе в нутрі не мучать непотрібні спомини і марна боротьба.

Ті слова не зашкодило би пригадати заскорузлим народам Европи, оброслим шляхтою і шляхотськими привілеями, — але також і тим Українцям, що приїхали до Америки і тут нічого не навчились, а живуть дальше своїми старокраєвими засніділими понятями про сьвіт і людий, а свої домашні файти вважають найвисшим ідеалом і наймудрійшою політикою.

ПРОТОКОЛ

З РІЧНОГО ЗАСІДАНЯ ГОЛОВНОГО УРЯДУ У. Н. СОЮЗА, ВІДБУВШОГО СЯ В ДНЯХ 11.—14. ПАДОЛИСТА 1918 Р. В ДОМІ У. Н. СОЮЗА ПІД Ч. 83 ГРЕНД СТР., ДЖЕРЗИ СІТИ, Н. ДЖ.

(Дальше).

ФОНД СИРІТСЬКИЙ

з днем 31. жовтня 1918 р.

Льорчак Теодозій, Лансфорд, Па., від 16	$ 275.25
Кащак Алексій, Шамокін, Па., від 1	300.00
Киляр Алексій, Пітсбург, Па., від 53	150.00
Борецький Стефан, Пітсбург, Па., від 53	200.00
Куземчак Николай, Ню Флоренс, Па., від 113	300.00
Гнат Марія, Діксон Сіти, Па., від 40	300.00
Митрик Юрій, Монесен, Па., від 62	300.00
Процак Іван, Нортгемптон, Па., від 33	60.00
Гутник Петро, Плимавт, Па., від 46	300.00
Млинарик Александер, Трой, Н. Й., від 13	155.44
Бончак Іван, Йонкерс, Н. Й., від 12	300.00
Кріль Василь, Пітсбург, Па., від 53	268.25
Мохнач Іван, МкАду, Па., від 7	125.01
Теник Михайло, Майнерсвіл, Па., від 78	339.54
Маляр Григорій, Пітсбург, Па., від 53	184.33
Рапавий Василь, Маганой Плейн, Па., від 28	300.00
Ясїнко Юрій, Травгер, Па., від 32	50.00
Савко Іван, Гомстед, Па., від 23	100.00
Телепон Андрій, Джерзи Сіти, Н. Дж., від 4	223.83
Тот Іван, Кенонсбург, Па., від 84	500.00
Качкош Іван, Мт. Кармел, Па., від 5	375.00
Попович Михайло, Дунло, Па., від 61	420.79
Гульпа Олена, Гомстед, Па., від 23	500.00
Дзендзель Іван, Олифант, Па., від 3	357.14
Бараняк Лука, Сімпсон, Па., від 43	500.00
Войтила Михайло, Травгер, Па., від 32	224.90
Ковач Василь, Бравнсвіл, Па., від 6	400.00
Цепенюк Яків, Ню Кенсінгтон, Па., від 158	600.00
Кравець Іван, Діксонвіл, Па., від 182	397.26
Конкольняк Настя, Ню Йорк, Н. Й., від 144	360.00
Вітковський Юрій, Мікіспорт, Па., від 48	500.00
Самуляк Марко, Ню Йорк, Н. Й., від 144	400.00
Недбала Михайло, Голйок, Масс., від 52	500.00
Рибей Василь, Лансфорд, Па., від 16	200.00
Ярош Михайло, Ню Йорк, Н. Й., від 108	250.00
Гатала Михайло, Олд Фордж, Па., від 34	100.00
Онушканич Онуфер, Майнерсвіл, Па., від 78	200.00
Снильський Павло, Ернест, Па., від 134	450.00
Матуш Василь, Ернест, Па., від 134	450.00
Пац Василь, Пікскіл, Н. Й., від 195	500.00
Павлик Николай, Форд Сіти, Па., від 187	500.00
Сенчак Михайло, Глен Лайн, Па., від 27	250.00
Пеха Михайло, Дунло, Па., від 61	500.00
Іван Жентичка, Плезент Валей Па., від 80	600.00
Шренкель Настя, Йонкерс, Н. Й., від 12	500.02
Ротковський Николай, Йорквіл, О., від 77	450.00
Кавалко Ігнатій, Шамокін, Па., від 1	500.00
Бартнік Федор, Маганой Плейн, Па., від 28	600.00
Мацько Тимко, Травгер, Па., від 25	250.00
Губяк Семен, Ст. Луіс, Мо., від 14	800.00
Білий Григорій, МкАду, Па., від 7	337.50
Левицький Йосиф, Гомер Сіти, Па., від 19	500.00
Ільчишин Іван, Сайл Сіти, Па., від 139	200.00
Примак Дмитро, Сайл Сіти, Па., від 139	200.00
Гарабин Іван, Сайксвіл, Па., від 129	500.00
Качмар Михайло, Пітсбург, Па., від 250	450.00
Федор Юрій, Дітройт, Міш., від 292	400.00
Сас Іван, Пітсбург, Па., від 53	400.00
Фецич Григорій, Вест Павлет, Вт., від 17	500.00
Шкурат Теодор, Ансонія, Конн., від 10	500.00
Шубравський Іван, Трентон, Н. Дж., від 245	700.00
Лісовський Йосиф, Трой, Н. Й., від 191	400.00
Сліпець Григорій, Ст. Луіс, Мо., від 179	450.00
Пукало Сидор, Майнерсвіл, Па., від 78	500.00
Мушка Михайло, Ернест, Па., від 134	500.00
Шута Іван, Джанставн, Па., від 300	700.00
Писар Іван, Скрентон, Па., від 162	500.00
Попович Теодор, Комбола(Па., від 306	500.00
Отрок Іван, Тейлор, Па., від 92	390.00
Фединець Тимотей, Травгер, Па., від 32	450.00
Яропут Николай, Плимавт, Па., від 46	400.00
Гнида Павло, Делано, Па., від 272	500.00
Кіляр Андрій, Ембрідж, Па., від 276	450.00
Березний Василь, Дукейн, Па., від 268	450.00
Адух Фелїкс, Тавер Сіти, Па., від 161	350.00
Ковальчук Стефан, Котсвіл, Па., від 248	400.00
Білянський Андрій, Гренвіл, Н. Й., від 74	500.00
Заґочевська Олена, Ансонія, Конн., від 262	500.00
Кравець Антін, Едвардсвіл, Па., від 40	375.00
Галасїнський Адам, Мікіспорт, Па., від 132	500.00
Мікла Мартин, Своерс, Па., від 197	600.00
Овсак Андрій, Травгер, Па., від 32	214.32
Сеневич Никола, Гейлвуд, Па., від 304	800.00
Матей Федор, Маганой Плейн, Па., від 28	500.00
Гаркас Гнат, Карнеґі, Па., від 55	500.00
Солтис Петро, Лансфорд, Па., від 16	500.00
Матяшовський Іван, Іст Шікаґо, Інд., від 269	300.00
Ілько Стефан, Клівленд, О., від 102	500.00
Сирко Теодор, Пітсбург, Па., від 171	100.00
Тіджі Антоніна, Перт Амбой, Н. Дж., від 275	200.00
Шамрило Алексій, Гартфорд, Конн., від 277	800.00
Ханас Іван, Карнеґі, Па., від 287	500.00
Олїйник Семен, Еклей, Па., від 349	500.00
Миляр Панько, Віндбер, Па., від 143	800.00
Набережний Матій, Бейкертон, Па., від 219	650.00
Лічко Петро, Мт. Кармел, Па., від 5	800.00
Хорушко Петро, Честер, Па., від 237	500.00
Суханчук Стефан, Пітсбург, Па., від 250	450.00
Плеш Петро, Лайсенрінг, Па., від 59	450.00
Сентий Семен, Ню Йорк, Н. Й., від 204	400.00
Прокоп Іван, Авока, Па., від 326	450.00
Лужецький Прокіп, Гейлвуд, Па., від 304	746.30
Талярський Станислав, Сублет, Вайомінг, від 392	650.00
Чопек Калина, Джемейка, Н. Й., від 160	300.00
Кліта Вавро, Ралітан, Н. Дж., від 332	427.00
Головач Стефан, Чісголм, Мінн., від 37	500.00
Лабанович Франко, Нюарк, Н. Дж., від 76	200.00
Гнатів Гнат, Трой, Н. Й., від 191	500.00
Забавський Тадей, Едвардсвіл, Па., від 40	500.00
Брилевський Петро, Шікаґо, Ілл., від 301	250.00
Глух Мартин, Олвейн, Айова, від 303	400.00
Венгрин Дмитро, Карнеґі, Па., від 136	400.00
Волощук Онуфрій, Монесен, Па., від 338	644.40
Каим Теодор, Палмертон, Па., від 369	450.00
Папуга Іван, Вілксбері, Па., від 99	400.00
Захарків Іван, Оксфорд Форнес, Н. Дж., від 174	485.24
Дроздович Николай, Йонкерс, Н. Й., від 12	250.00
Рикета Николай, Когус, Н. Й., від 57	300.00
Сидор Дмитро, Маганой Плейн, Па., від 28	350.00
Гіба Ксеня, Перт Амбой, Н. Дж., від 104	380.00
Підлипчак Юлія, Джерзи Сіти, Н. Дж., від 4	600.00
Слободзян Іван, Лакавана, Н. Й., від 149	488.65
Мута Григорій, Сімпсон, Па., від 43	187.50
Латишевський Семен, Ню Йорк, Н. Й., від 233	50.00
Музика Петро, Деслодж, Мо., від 225	500.00
Сумер Йосиф, Като, Па., від 402	900.00
Мацек Семен, Джерзи Сіти, Н. Дж., від 391	416.67
Богайчук Михайло, Ню Йорк, Н. Й., від 117	150.00
Теленич Марія, Лансфорд, Па., від 373	800.00
Бойців Прокіп, Алтуна, Па., від 145	200.00
Набережний Яків, Гомер Сіти, Па., від 19	500.00
Стебельський Михайло, Клівленд, О., від 102	340.70
Микитко Василь, Літл Фолс, Н. Й., від 330	600.00
Семан Марія, Пасейк, Н. Дж., від 42	400.00
Тимко Липка, Джанставн, Па., від 300	450.00
Курляк Григорій, Клівленд, О., від 364	105.00
Заприлюк Зофія, Нортгемптон, Па., від 318	133.34
Мулик Юрій, Монесен, Па., від 338	500.00
Козуб Алексій, Балтімор, Мд., від 81	625.00
Гавришків Николай, Вілксбері, Па., від 278	450.00
Підлипчак Петро, Джерзи Сіти, Н. Дж., від 4	400.00
Сачко Іван, Джерзи Сіти, Н. Дж., від 4	400.00
Никулич Іван, Йонкерс, Н. Й., від 12	400.00
Ференц Іван, Лідвуд, Мо., від 360	700.00
Корчинський Теодор, Перт Амбой, Н. Дж., від 104	600.00
Фарина Володимир, Торонто, Канада, від 49	600.00
Філовяк Юрій, Брустон, Па., від 305	500.00
Окаль Гнат, Ланкастер, Н. Й., від 87	600.00
Градїль Ілько, Брустон, Па., від 305	500.00
Кучмій Катерина, Рочестер, Н. Й., від 36	75.00
Лутик Дмитро, Дітройт, Міш., від 292	200.00
Бойко Роман, Картерет, Н. Дж., від 209	450.00
Комар Никола, Скрентон, Па., від 123	450.00
Клївак Каспер, Ансонія, Конн., від 67	500.00
Михальчик Лука, Пікскіл, Н. Й., від 195	488.57
Швець Іван, Джанставн, Па., від 300	80.75
Мендак Іван, Гемонд, Інд., від 107	400.00
Цапик Стефан, Белефонт, Па., від 244	500.00
Худик Михайло, Етна, Па., від 89	350.00
Василь Михайло, Клівленд, О., від 102	375.00
Вітенко Лука, Джерзи Сіти, Н. Дж., від 170	500.00
Карлицький Юрій, Пітсбург, Па., від 96	166.67
Вашур Андрій, Дері, Па., від 113	200.00
Куйбіда Ілько, Пасейк, Н. Дж., від 42	400.00
Янчишин Стефан, Бейон, Н. Дж., від 213	300.00
Мовчук Яків, Гартфорд, Конн., від 277	406.00
Онуфрик Дмитро, Рочестер, Н. Й., від 217	100.00
Лазорик Яків, Шамокін, Па., від 1	400.00
Стельмах Іван, Гамтрамк, Міш., від 146	500.00
Команецький Никола, Бентлейвіл, Па., від 109	600.00
Змлинський Гриць, Рочестер, Н. Й., від 217	200.00
Михайлів Василь, Бетлегем, Па., від 288	600.00
Фаріон Антін, Мілвокі, Віс., від 103	200.00
Федушко Василь, Ембрідж, Па., від 276	200.00
Мазуркевич Гриць, Йорквіл, О., від 77	697.70
Юзефович Каітан, Ню Гейвен, Конн., від 370	400.00
Олїйник Ілько, Ормрод, Па., від 124	900.00
Нагребний Гриць, Перт Амбой, Н. Дж., від 155	694.93
Костюк Настя, Перт Амбой, Н. Дж., від 104	105.00
Нагребний Тимко, Перт Амбой, Н. Дж., від 168	650.00
Пікас Онуфрій, Філядельфія, Па., від 35	500.00
Цюпа Френк, Майнерсвіл, Па., від 78	650.00
Дзюбан Іван, Філядельфія, Па., від 239	400.00
Соха Іван, Маганой Плейн, Па., від 28	500.00
Варихола Кароль, Маганой Плейн, Па., від 28	250.00
Дячишин Анна, Перт Амбой, Н. Дж., від 168	400.00
Разом	77.403.00
Проценти	8.154.65
Разом	$ 85.557.65

(Дальше буде).

Бувший німецький престолонаслідник і бувший кайзер в „цивілю".

Нема де панувати, тай нудить ся їм. Як то зле, як чоловік до злого навикне!

В РУМУНІЇ.

(True translation filed with the Postmaster at Jersey City on November 29, 1918 as required by the Act of October 6, 1917.)

Скликане установчих зборів в Румунії.

ПАРИЖ, 25. падолиста.—Румунське правительство оголосило розпоряджене в справі розвязаня парляменту і скликаня установчих зборів, вибраних на підставі загального права голосованя, як се доносить телеграма з Ясів.

Румуни на Угорщинї проголосили независимість.

ПАРИЖ, 27. падолиста. — **Румунська Трансильванія** (східна часть Угорщини, заселена Румунами) **проголосила свою независимість і вислала ультимат до угорської народної ради, в якім поставила жадане, щоби політичні, судейські і адміністраційні власти на териториях, заселених Румунами на Угорщині і в Трансильванії, були передані в руки румунської народної ради.**

Угорщина дала на се відмовну відповідь. Румунське народне правительство зірвало з нею всякі зносини і заявило, що всяка відподальність за наслїдки спадає на угорську народну раду.

В ФІНЛЯНДІЇ,

(True translation filed with the Postmaster at Jersey City on November 29, 1918 as required by the Act of October 6, 1917.)

Нове правительство у Фінляндії.

СТОКГОЛЬМ, 26. падолиста. — **У Фінляндії утворено новий кабінет міністрів.** На чолї кабінету стоїть Інґман. Сенатор Кастрен іменований міністром фінансів, а Енкель міністром загр. справ.

Нове правительство є правительством ґен. Манергайма, який однак не міг доси обняти місця дотеперішного диктатора Свінгуфвуда з причини, що він тепер виїхав до Англії і Франції.

Нове правительство складає ся з представників партій, які заступають середні кляси. Аґрарна партія не має в нїм своїх представників.

Нове правительство робить заходи, щоби всї держави ще перед скликанем мирової конференції признали независимість Фінляндії. Його головною задачею під теперішну пору є здержати аґітацію большевиків і полагодити справу поживи.

АМЕРИКАНСЬКІ ВІСТИ.

„Америка" виходить три рази на тиждень.

Одинокий український дневник в Америці, філядельфійська „Америка", покінчив своє денне істнованє, заміняючись на тритижневник. Тепер у Злучених Державах на 11 українських часописий є 3, які виходять три рази в диждень („Свобода", „Америка", „Народна Воля"); 5, які виходять раз на тиждень („Народнє Слово", „Гайдамаки", „Україна", „Робітник" і „Союз"), і 3, які виходять раз в місяць („Січові Вісти", „Нове житє" і „Місіонар").

Кару смерти Мунея замінено на досмертну вязницю; робітництво невдоволене.

Ґубернатор Каліфорнії Стефенс замінив кару смерти Томи Мунея на досмертну вязницю. Се викликало радість в одних кругах робітництва і прихильників Мунея, а в других наступило невдоволенє. Радикальнійші круги робітництва обстоюють при своїм домаганю, щоби Мунеєви дати нагоду ще раз явити ся перед лавою присяглих і зложити свої зізнания. З огляду на помилуванє Мунея, заповіджений на 9. грудня загальний протестаційний страйк правдоподібно не буде, хоч невдоволені круги робітників таки дальше роблять заходи коло викликаня такого страйку, сподіваючись в той спосіб добити ся цілковитого увільненя для Мунея, або остаточно нової розправи. — Муней був визначним провідником зорганізованого робітництва у Сан Франціско. Яко такий він вічно задирав ся з тамошною торговельною палатою і богатими кругами, які плекали ненависть до нього. Дня 22. липня 1916 року, підчас „приготовчої манїфестації", на улицях Сан Франціска вибухла бомба і убила 10, а ранила 40 осіб. Сей вчинок приписано Мунеєви і його потягнено до судової відвічальности. Найвисший суд каліфорнійський засудив Мунея на кару смерти через повішенє. Оборонці Мунея внесли рекурс проти сього вироку, але скінчило ся на нічім. Остаточно справу закомуніковано до ферѐдального трибуналу і прошено його, щоб він, яко найвисша судова власть у Злучених Державах, уділив Мунеєви нову розправу. Федеральний трибунал відкинув однак справу без ніяких уваг, а тоді робітництво почало думати про загальний страйк, яко про одиноке средство оборони справи Мунея. Загальний страйк назначеного на день 9. грудня, а Муней мав згинути 13. грудня. Але за порадою президента Вілсона каліфорнійський ґубернатор помилував Мунея, заміняючи кару смерти на досмертну вязницю. Чи заповіджений страйк буде, залежить тепер від того, яке становище в сій справі займе більшість робітничих провідників.

Президент одержав пашпорт.

Президент Вілсон одержав від міністерства заграничних справ пашпорт на виїзд за границю. Се перший пашпорт, який колинебудь видано президентови Злучених Держав. Він є важний для ужитку у Франції, Англії й Італії.

Конскрипція хорих.

Комісія здоровля в Ню Йорку видала розпорядженє списувати в місті всі ті особи, які протягом останних шість тижнів були хорі на інфлюенцу. Поліція загостить до кождого мешканя і зробить такий спис. Хто був хорим на інфлюенцу, мусить заявити про се питаючому поліцаеви. Яка ціль є того розпорядженя, комісія здоровля не виявляє. Правдоподібно, що кождий, який був хорий на інфлюенцу, буде мусів піддати ся лікарським оглядинам.

75 літ редактором.

Вілїям Г. Соттон з Бруклина, Н. Й., є правдоподібно одиноким чоловіком в сьвіті, що є редактором безперервно 75 літ. Він є старенький вже і сивий, мов голуб, а все таки пише ще редакційні статї до своєї газети, „Бруклин Іґл", яка істнує вже 77 літ. Минувшого тижня Соттон обходив ювилей своєї довголітньої праці і з тої нагоди одержав від своїх молодших товаришів золотий медаль заслуги за свою щиру працю, повну невичерпаної енерґії.

ЗАГАЛЬНІ ВІСТИ.

Інфлюенца в Галичині.

Епідемічна інфлюенца не оминула також нещасливу Галичину. Вісти з Кракова доносять, що в Галичині вмирають денно сотки людий на інфлюенцу. — У Відни ся недуга ще гірше поширила ся. В місті гине денно 400 осіб. Трупів завивають в полотно, обвивають папером і так закопують в землю, бо дерева на домовини нема.

Ірляндська справа.

З хвилею, як сьвітова заверуха зближаєть ся до кінця, Ірляндії підносять рішучий голос в обороні своїх прав і домагають ся того, що їм після принципів президента Вілсона слушно належить ся. Вони домагають ся самовизначеня для себе. Айришська народна партія в англійськім парляменті видала манїфест, в якім говорить ся, що Ірляндія поклала всю свою надію на Америку і від Америки буде залежати, чи зробить ся Ірляндцям справедливість чи кривду. — Сенатор Фелан з Каліфорнії повідомив католицькі орґанізації у Сан Франціско, що він, сповняючи просьбу католицького духовенства з Каліфорнії, внесе в конґресі резолюцію, щоби Злучені Держави налягали підчас мирових нарад, аби Ірляндії надати повну політичну независимість. — Старий айришський політик, Т. О'Коннор, пише в „Манчестер Ґардіян", що будучність Англії яко держави є зависима від того, як вона полагодить ірляндську справу. В кождім разі Англія повинна полагодити її в користь Ірляндії, бо инакше се дуже відібєть ся на спільних відносинах Америки і Англії. Нині Айриші в Америці є сильнійші ніж колинебудь в історії. Вони, каже О'Коннор, держить майже всьо у своїх руках. І що найважнійше, всї вони є лихо настроєні супроти Англії. Американські Айриші можуть звязати ся з американськими Німцями і спільно повести протианглійську політику. А яка з сього вийшла би шкода для Англії, про се не треба хиба говорити. Се може стати ся, і то без шкоди для Америки, бо зрозумілим є, що хтось може бути патріотичним Американцем, не будучи рівночасно приятелем Англії. Вихід з сього такий: — полагодити корисно ірляндську справу.

Военні кошти Німеччини.

Военні кошти Німеччини, не беручи тут в рахубу відшкодованя, якого хочуть домагати ся алїянти, виносять 200.000,000.000 марок, — як доносить телеграма з Монахії до лондонської „Дейли Мейл", цитуючи слова баварського міністра фінансів. В Баварії є переконанє, що німецькі жовніри і робітники будуть попирати революцію та що нема найменьшої нагоди на протидемократичне ділане.

Перша женщина амбасадором.

Першою женщиною, назначеною на диплёматичне становище, є Розика Швіммер, письменниця, яку угорське правительство іменувало амбасадором до Швайцарії. Пані Швіммер приняла номінацію.

О міжнародну мову.

Англійський премієр назначив наукову комісію, яка має виготовити пляни введеня нової мови, есперанто, яко урядової в школі і в торговлі Англії. За введенєм есперанта, яко урядової мови, заявила ся лондонська міська рада, а також англійська торговельна палата.

Італія була змобілізувала 14½% населеня.

„Коли війна покінчила ся і оказало ся зайвим держати в тайнї всякі вісти про мобілізацію в державах алїянтів — говорить одна телеграма з Риму — в Італії оповіщено публично, що італійська мобілізація захопила 14½% усього населеня сеї держави. З 36,000.000 мешканців Італія покликала під оружє 5,000.000 мущин.

Канадійські жовніри дістають землю.

Канадійське правительство виготовило пляни роздачі землі у західних провінціях Канади для повертаючих жовнірів та для вибраних іміґрантів з Англії і Злучених Держав. Пусті землі будеть ся заселювати, а кольоністи будуть діставати позичку в сумі що найбільше 1.500 долярів.

Марко Сиритич.

Розійшлись...

Розійшлись... Ти пійшла
Скорим кроком домів,
А я став і стояв,
Наче був остовпів...

І думав... Чим же я
Так тебе прогнівив?
Чи не тим, що тебе
Так горячо любив?

Чи не тим, що тебе
Ще й тепер я люблю,
Понад всьо, понад всїх
Лиш тебе дорожу?

Чи не тим ти зразив
Я, солодка моя,
Що сказав, що зі всїх
Красна ти лиш одна?

Та чи сим, чи таїтим —
Не судити менї;
Про се знаєш лиш ти;
Я не знаю, о, нї!

Я лиш знаю, що ти
Полишила мене,
Вкравши серце, любов
І чутє молоде.

Я лиш знаю, що всї
Житєві болї
Лягли каміньем тяжким
В моїм серцї на днї.

* * *

Скорбні струни мої,
Ій ви грайте піснї,
Щоб пригадувала,
Щоби згадувала
Щастя днї на веснї.

Вітре, брате мій ти,
Хоч листком зашуми,
І розвій її тугу
По широкому лугу,
На пісї, у сьвітї.

Я від тебе вже йду;
В тебе більш не буду;
Піду в пірвалі, сьвітаня,
И то без жалю, без тямя;
— Ти пійшла і я йду!...

А на місци, де мя
Щастя днї провели,
Заспіває пташка колись:
Тут кохались вони,
Умлівали вони,
А телер їх нема — розійшлись...

Іван Франко.

НЕХАЙ ГРІХА ЗАЗНАЮ...

Чого являєш ся менї
У снї?
Чого звертаєш ти до мене
Чудові очи ті ясні,
Сумні,
Немов криниці дно студене?
Чому уста твої німі?
Який докір, яке страданє,
Яке несповнене бажанє
На них, мов зарево червоне
Займаєть ся і знову тоне
У тьмі?

Чого являєш ся менї
У снї?
В житю ти мною згордувала,
Моє ти серце надірвала,
Із нього вирвала одні
Оті ридания голосні —
Піснї.
В житю мене ти й знать не знаєш,
Ідеш по улиці — минаєш,
Вклоню ся — навіть не зирнеш
І головою не кивнеш,
Хоч знаєш, знаєш, добре знаєш,
Як я люблю тебе без тями,
Як мучусь довгими ночами,
І як літа вже за літами
Свій біль, свій жаль, свої піснї
У серці здавлюю на днї.

О, нї!
Являй ся, зіронько, менї
Хоч в снї!
В житю менї весь вік тужити —
Не жити.
Так най те серце, що в турботі,
Неначе перла у болоті,
Марніє, вяне, засиха, —
Хоч в снї на вид твій оживає,
Хоч в жалощах живійше грає,
По людськи вільно віддиха,
І того дива золотого
Зазнає, щастя молодого,
Бажаного, страшного того
Гріха!

НЕ ДЛЯ МЕНЕ...

Не для мене вони;
Пишні цьвіти цьвіли,
Усї тарі росли
Не для мене були.
З неба місяць ясний
Не для мене сіяв,
Соловейко в гаю
Не для мене співав,
„Злоті сни юних літ"
Не для мене були,
Молоді літа мої
Марно, марно пройшли.
Красні літа пройшли
На роботі лихій,
Між чужими людьми,
У самоті сумній.

Козачка.

ПЕРЕПИСКА РЕДАКЦІЇ.

Д. Н., Перт Амбой, Н. Дж. — Вашу допись ми можемо помістити тільки тоді, як будемо знати Ваше повне імя і назвиско. На жаданє ми се імя і назвиско заховаємо в тайнї і нікому його не зрадимо. „Свобода" не поміщує ніколи дописий, як не знає, хто їх написав.

І. Д., Дітройт, Міш. — Будьте терпеливі. Прийде час, що буде можна посилати листи і гроші до старого краю, а тоді ми повідомимо про се в часописи.

Члені 81. відділу У. Н. Союза, Куртіс Бей, Мд. — Того чоловіка, котрий по пяному наробив галабурди на мітинґу Вашого братства, всї чесні члени повинні осудити і відповідно покарати. Як він сій карі не піддасть ся, внесіть на него жалобу до головного уряду У. Н. Союза. Адже Ви маєте в руках статут нашої організації, то чому з него не користаєте?

АФОРИЗМИ.

Ріжниця між ґенієм а иншими людьми є та, що ґеній до старости остаеть ся молодим, а пересічний чоловік в молодости є старцем.

Хто богато грозить, той мало лиха робить.

Скажена собака мовчачи кусає.

Ігноранта ніколи не побєш арґументами.

Найуспішнійші люди стрічали ся в житю з нисленними неточностями.

Бідність може бути доброю в теорії, але в практиці вона до нічого.

Тісні черевики є добре носити, бо вони помагають тобі забувати инші клопоти.

Коли чоловік псуеть ся, то годі переконати його, що сьвіт направляєсь.

Мущина звичайно сьмієть ся, коли хтось розвеселить його; женщина однак звичайно сьмієть ся тоді, коли думає, що инші думають, що вона повинна сьміяти ся.

Подружє є руїною сьвітлої будучности.

Сварливого ніщо так не позлостить, як мовчанка.

Говори добре не лише про небіщиків, але, коли маєш час, то й про тих, що ще при житю.

Сьвіт є зеркалом, яке кождому зриває очи.

Найбільшою нерозвагою є цінити чоловіка після його власної опінії.

Коли стратиш всі свої гроші, стратиш також усіх ворогів.

Нинішний смуток є результатом вчерашної нерозваги.

Гарною є та дівчина, котра красна, але не знає про се.

Кожда стара женщина любить говорити, якою красною вона була в молодости.

ГУМОР І САТИРА.

Точність.

Судія: — Коли ви вродили ся?

Оскаржений: — Не знаю точно, пане судіє, але то мусіло бути меньше-більше 20 або 30 літ тому, коли ще жила моя небіжка мама...

Правдивий скарб.

— Ваша жінка є так красна, — говорив сусід до сусіда — що кілько разів побачу її, все приходять менї на гадку слова молитви: — „І не введи нас во іскушеніє"...

— Шкода, що ви не знаєте її добре, бо коли би ви знали її добре, то все говорили би: — „Но ізбави нас від лукаваго. Амінь"...

В школі.

— Ной мав трох синів. Хто був їх батьком?

Ніхто не відповідає.

— Наш швець Кирило має трох синів: Івана, Михайла і Иосифа. Хто є їх батьком?

— Швець Кирило.

— А Ной також мав трох синів. Хто був їх батьком.

— Швець Кирило — відповідає ученик.

Коротко, але влучно.

— Скажи менї, кохана, через що ти опустила останну службу? — питає пані дівчину, яку бере до себе.

— Ого! А се що за питанє? Або я питаю ся паню, чому остання служниця не могла витримати в пані?...

Хитрий злодій.

Судія: — Вас засуджено на 10 літ арешту. Можете внести апеляцію або зречи ся.

— Добре, зрікаю ся кари, — каже оскаржений.

Має повне право.

— Як довго муж може в ночи бути поза домом? — питає одна женщина редактора одної гумористичної газети.

— Муж має повне право бути в ночи поза домом так довго, як довго в ночи сидів і розмовляв з тобою, коли ти була ще дівчиною, — відповів редактор.